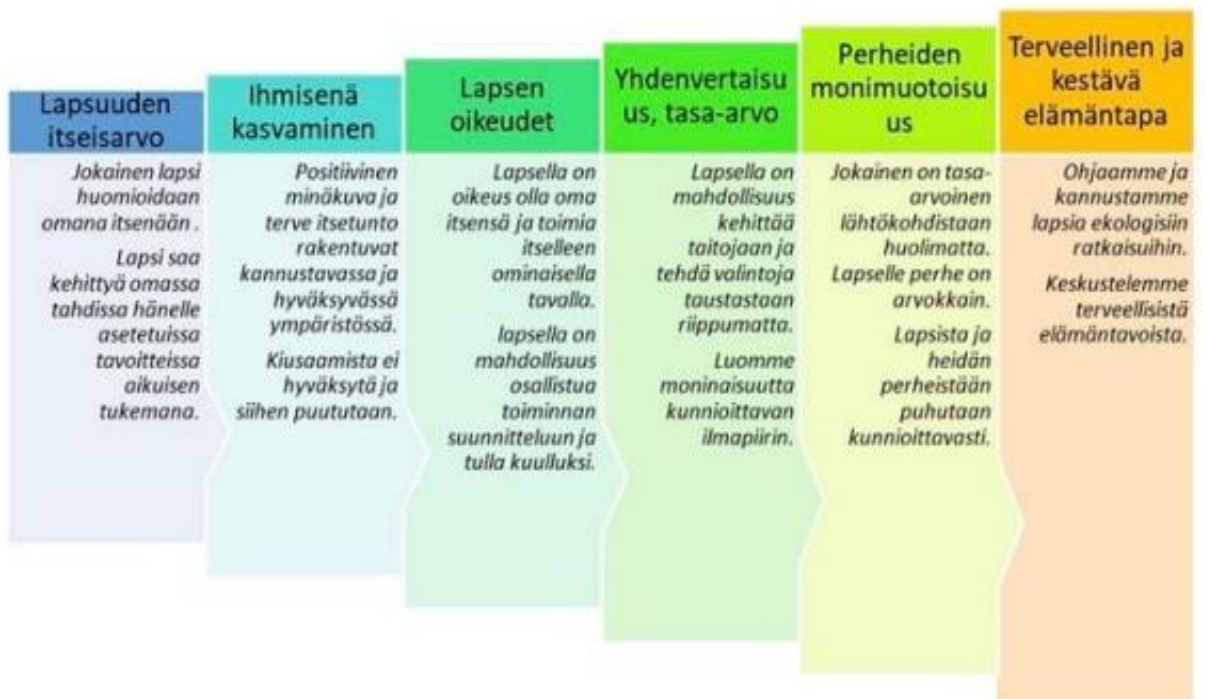

Tornio

TORNION VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAVUOSISUUNNITELMA 2022-2023

SISÄLLYS

1	VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJAT.....	3
2	VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJATUS.....	4
3	PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	5
4.	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	7
4.1.	MITEN TUEMME LASTEN OSALLISUUTTA	8
5	LEIKKI ON KESKEINEN TOIMINTATAPA	9
6	OPPIMISYMPÄRISTÖT.....	10
7.	PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI	
8.	VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN.....	13
	OPPIMISEN ALUEET:	13
	Kielen rikas maailma	13
	Ilmaisun monet muodot	15
	Minä ja meidän yhteisömme.....	18
	Tutkin ja toimin ympäristössäni	20
	Kasvan, liikun ja kehityn	21
9.	TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET-KOLMIPORTAINEN TUKI.....	24
10.	PEDAGOGISEN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	27

LIITTEET

1. Varhaiskasvatuksen pedagoginen vuosikello
2. Tuen polku varhaiskasvatuksessa
3. Arvioinnin vuosikello
4. Prosessikuvaus 2- ja 4-vuotiaan vasukeskusteluista yhteistyössä neuvolan kanssa
5. Varhaiskasvatuksen aloitus
6. Tiimipalaverikello
7. Kun huoli herää

1 VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJAT

SYYSLUKUKAUSI 1.8. - 23.12.2022, toimitaan supistetusti päivystysaikana: syyslomalla 17.-23.10.2022 ja joululomalla 24.12.2022 - 1.1.2023

KEVÄTLUKUKAUSI 2.1. – 31.7.2023, toimitaan supistetusti päivystysaikana: talvilomalla 6.-12.3.2023

Heinäkuussa toimitaan supistetusti, päivystys Putaan vuoropäiväkodissa ajalla 3.7.-30.7.2023, tarvittaessa lisäksi toisessa päiväkodissa.

Päiväkotien aukioloajat: pääsääntöisesti klo 6.30 - 17.00, Putaan vuoropäiväkoti avoinna klo 5.00 - 23.00, Kallioputaan päiväkotijatkettu aukioloaika avoinna klo 5.00-17.00

Toimintamuotoina:

Päiväkoti: Kunnalliset päiväkodit, yksityiset päiväkodit kunnan alueella

Vuoropäiväkoti: Vuorohoitoa järjestetään perheille, joissa molemmat samassa taloudessa asuvat huoltajat ovat samanaikaisesti työssä, tarvittaessa yöhoito

Perhepäivähoito: Hoitajan omassa kodissa tapahtuva päivähoito

Avoin varhaiskasvatus: Perheiden talolla avoimia perhekerhoja, lasten kerhoja 3–5-vuotiaille lapsille

2 VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJATUS

Tornion kaupungin toiminta-ajatus on *"Me olemme elämäsi kumppani ja kotikaupunki."* Varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa, että kaupunki palveluineen kulkee perheiden rinnalla läpi elämän ja tukee lasten ja huoltajien hyvinvointia. Tornion varhaiskasvatuksen arvot perustuvat valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin vuodelta 2022 sekä Tornion toimintaperiaatteisiin, joita ovat rohkeus, turvallisuus ja kestävyys.

Varhaiskasvatuksen yhteiset arvot ovat:

Rohkeus:

- arvioimme ja kehitämme toimintaa, pedagogiikkaa ja oppimisympäristöjä luovasti ja kokeilunhaluisesti
- edistämme ammatillista oppimista ja osaamisen jakamista työyhteisössä

Turvallisuus:

- vahvistamme turvallista ja sujuvaa arkea (esimerkiksi säännöllinen päivärytmi)
- turvaamme ammattitaitoisen ja pysyvän varhaiskasvatushenkilöstön

Inklusiivisuus:

- tuemme jokaisen lapsen ja perheen osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa
- vahvistamme koko henkilöstön osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Kestävyys:

- noudatamme kestävä elämäntavan periaatteita
- ohjaamme lapsia terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin

3. PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja sen toteuttamista kuvaa kokonaisvaltaisuus. Tavoitteena on edistää lasten oppimista ja hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista. Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön johdolla suunniteltu toiminta täydentävät toisiaan.

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys

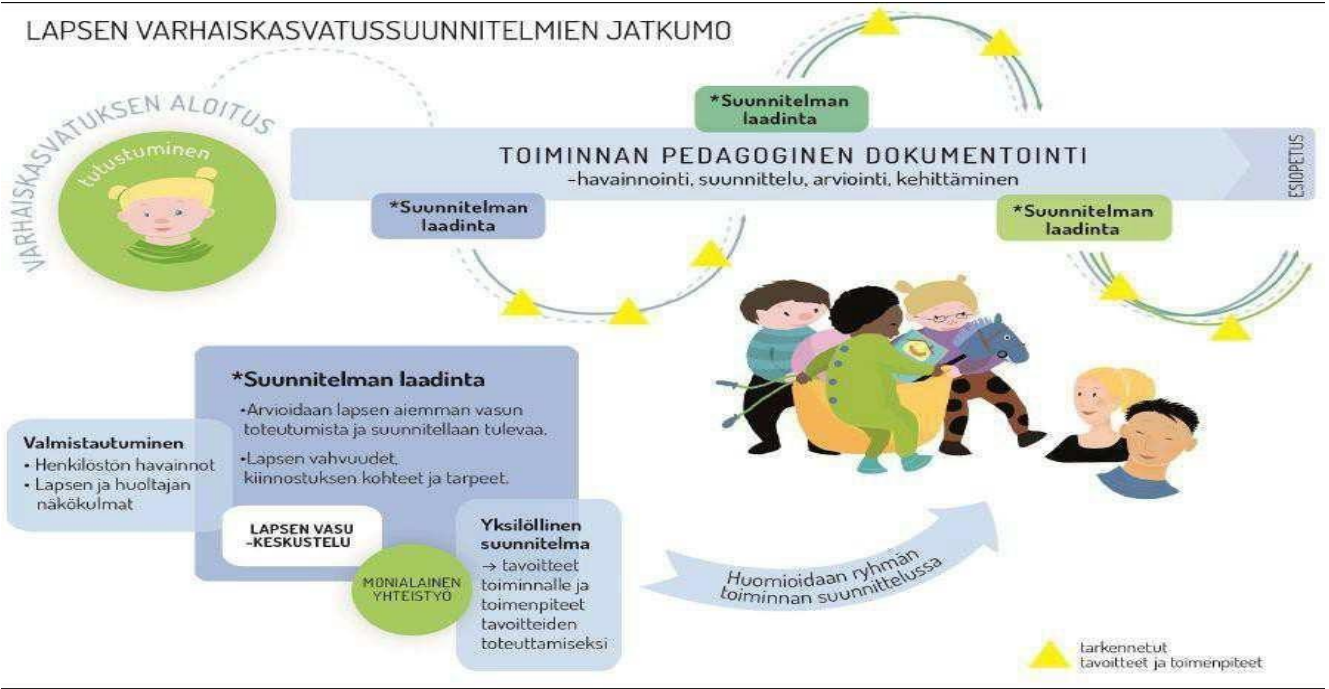
Varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisuus toteutuu kokopäiväpedagogiikkana, jossa kaikki päivän tilanteet ovat tärkeitä ja mahdollistavat lapsen kasvun ja oppimisen. Henkilöstöllä tulee olla herkkyyttä tunnistaa arjen tilanteista mahdollisuudet oppimiseen.

Ohjaamme lapsia, keskustelemme heidän kanssaan ja kannustamme heitä oman ajattelun kehittymisessä. Meillä on kykyä heittäytyä mukaan tilanteisiin ja omalla esimerkillä kannustaa myös lapsia luovuuteen ja itseilmaisuun.

Pienryhmissä toimiminen on meillä keskeinen työtapa. Ryhmät muodostetaan pedagogisin perustein joustavasti vastaamaan lapsen ja lapsiryhmän tarpeita. Se tukee myös koko tiimin osallisuutta ja kaikkien tiimin jäsenten vahvuuksien hyödyntämistä.

Kehitämme toimintakulttuuria inklusion periaatteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa.

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMIEN JATKUMO

Teemme jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle oman varhaiskasvatussuunnitelman Daisyyn yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa. Vasuun kirjataan lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet. Kirjaamme suunnitelmaan tavoitteet ryhmän toiminnalle ja tavoitteiden toimivuutta arvioidaan toimintavuoden aikana. Teemme ryhmävasun lasten vasujen perusteella.

4. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. Tietojen ja taitojen käyttämiseen vaikuttavat lasten omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä.

Laadukas pedagoginen toiminta vahvistaa lasten laaja-alaista osaamista. Laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa se, miten varhaiskasvatuksessa toimitaan, miten eri oppimisympäristöjä käytetään sekä miten lasten hyvinvointia ja oppimista tuetaan. Oppimisen alueiden tehtävänä on edistää lasten laaja-alaista osaamista.

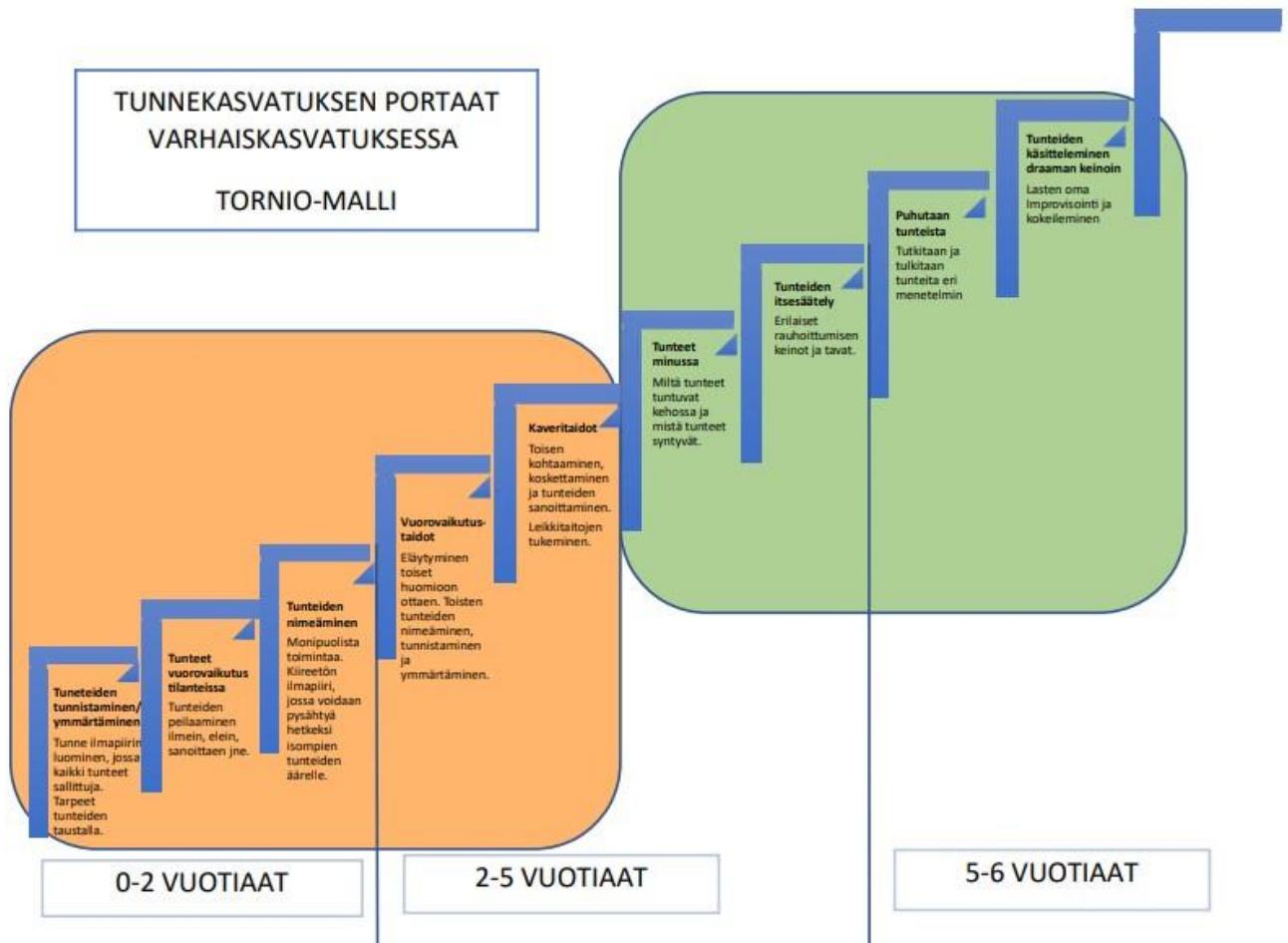
4.1. Miten tuemme lasten osallisuutta

Jokaisella lapsella on oikeus olla läsnä, kuulua yhteisöön ja yhteiskuntaan. Yhteisöllisyys voimaannuttaa ja luo turvallisuutta.

Huolehdimme, ettei kukaan lapsi jää yksin. Keskustelemme lasten kanssa, kuuntelemme heitä ja annamme heille mahdollisuuden vaikuttaa. Näemme lapsen orastavat taidot ja vahvistamme niitä. Tuemme lapsen hyvän itsetunnon kehitystä vahvistamalla jokaisen lapsen omia vahvuuksia. Autamme ymmärtämään temperamenttieroja, jokainen saa kasvaa itsensä näköiseksi. Lapsella on oikeus osallistua ja tulla kuulluksi itseään koskevissa päätöksissä. Kunnioitamme lapsen yksilöllistä tapaa toimia, leikkiä ja oppia. Suunnittelemme, toteutamme ja arvioimme toimintaa yhdessä lasten kanssa.

Tunnekasvatus on yksi tärkeimmistä työkaluista, jonka kautta pyrimme vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti lapsen sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Tunnekasvatuksen portaiden kautta tarkastelemme tunnekasvatuksen tasoja jokaisessa varhaiskasvatuksen ryhmässä ja seuraamme tunnekasvatuksen kehittymistä toimintakauden aikana. Tunnekasvatuksen portaiden laatimisen taustalla on käytetty Ruler-mallia (Köngäs 2019, 54), jonka mukaan tunnekasvatusta voidaan tarkastella viidestä eri tasosta:

1. Tunteiden havaitseminen
2. Tunteiden ymmärtäminen
3. Tunteiden sanoittaminen
4. Tunteiden ilmaiseminen
5. Tunteiden säätteleminen

Tunnekasvatuksen portaissa on huomioitu myös TunTuVa-hankkeen 4T-mallin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa.

5. LEIKKI ON KESKEINEN TOIMINTATAPA

Tarjoamme kaikille lapsille mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin. Leikki käynnistyy lapsen tai lasten kehittämästä leikki-ideasta. Leikissä lapsi käy läpi kokemuksiaan ja omia kiinnostuksen kohteitaan. Hän tutustuu ympäristöönsä ja oppii uusia asioita sekä rakentaa omaa suhdettaan maailmaan. Henkilöstö ymmärtää leikin arvon ja merkityksen lapselle ja henkilöstön tehtävä on turvata leikin edellytykset inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti.

Henkilöstön tehtävä:

- Uudistamme, muokkaamme ja kehitämme havaintojen perusteella leikkiympäristöjä (sisällä ja ulkona) yhdessä lasten kanssa. Tuomme uusia kiinnostavia esineitä ja materiaaleja.
- Liitämme lasten leikki-ideaan ohjattua toimintaa, kuten lauluja ja tarinoita, retkiä sekä ilmaisun monia muotoja, jotka kehittävät leikkiprosessia eteenpäin.
- Mahdollistamme ajan ja paikan leikille; leikin jatkuminen ja kesto. Ennakoimme, jotta lapsella on mahdollisuus leikkiä leikki loppuun, tiettyyn vaiheeseen tai se voidaan

johdatella uuteen ympäristöön. Mietimme, miten ulkopuoliset asiat (esim. siistijät, aikataulut, tilat) vaikuttavat lasten leikkimiseen.

- Henkilöstön sensitiivisyys ja eri roolit. Osallistumme leikkiin eri roolien kautta; leikin aloittaja, kanssaleikkijä, leikin kehittäjä jne. riippuen lapsen ikätasosta ja taidoista. Tartumme lasten leikki-ideoihin ja huomioimme leikillisyyden esim. siirtymätilanteissa.
-
-
-

6. OPPIMISYMPÄRISTÖT

Leikki- ja oppimisympäristöt ovat lapsia varten. Rakennamme ja muokkaamme oppimisympäristöjä innostaviksi ja tutkimaan kannustaviksi lasten kiinnostusten ja ryhmän tarpeiden pohjalta. Hyvä oppimisympäristö auttaa käynnistämään leikkejä ja toimimaan yhdessä. Arvioimme ympäristöjä säännöllisesti ja niistä pidetään huolta lasten kanssa.

Toiminnassa hyödynnämme ulko- ja lähiympäristöjä. Käymme esimerkiksi lähimetsissä, puistoissa, kirjastossa, museoissa ja lähiliikuntapaikoissa.

Positiivinen vuorovaikutus ja kasvattajien kiireetön läsnäolo vahvistaa lapsen ja henkilöstön välistä suhdetta. Ilo, huumori ja positiivinen asenne ovat joka päivä läsnä. Puhumme lapsille kannustavasti ja tuomme hänen vahvuutensa esiin sanoin ja teoin.

- Oppimisympäristöjen suunnitteluun, rakentamiseen, ylläpitoon ja arviointiin sitoutuu koko tiimi.
 - Koko henkilöstö havainnoi lasten leikkiä.
 - Lapset ja huoltajat otetaan mukaan ideoimaan, suunnittelemaan ja rakentamaan oppimisympäristöjä.
-
-
-
-

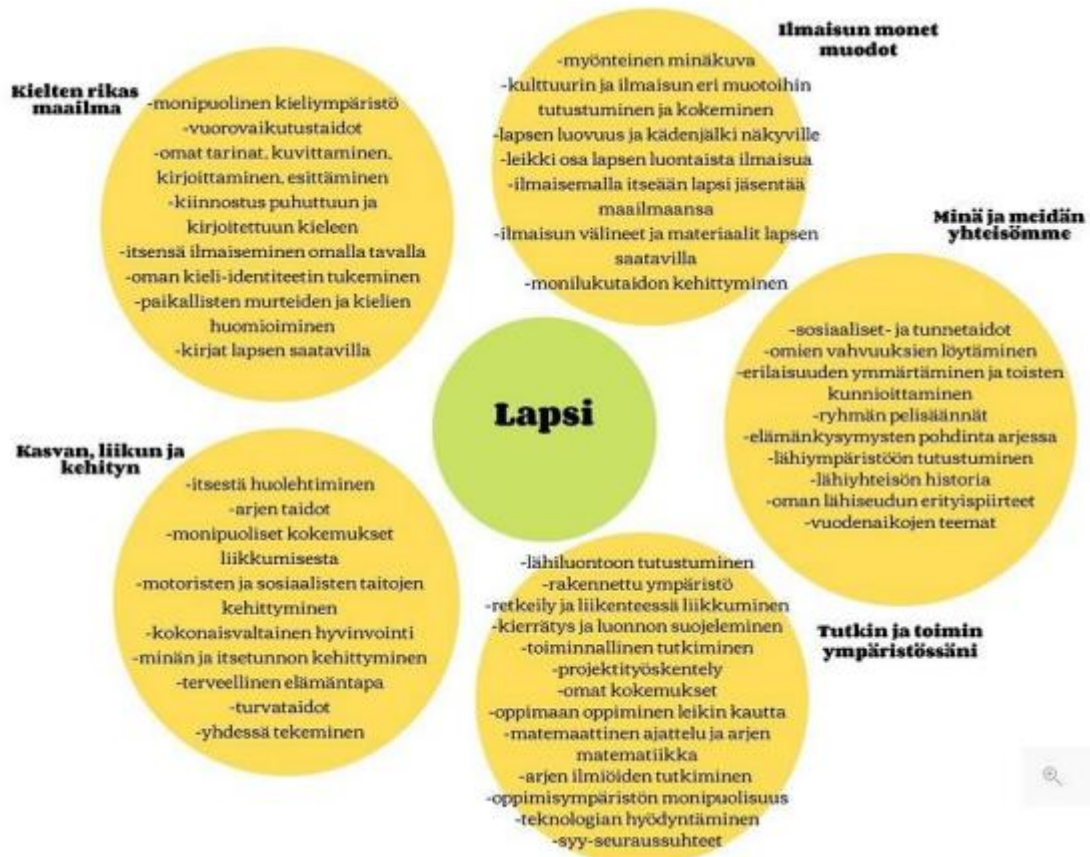
7. PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Käytämme pedagogista dokumentointia monipuolisesti toiminnan suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen työmenetelmänä. Erilaiset dokumentointitavat tuottavat erilaista tietoa sekä yksittäisen lapsen elämästä, kehityksestä, kiinnostuksen kohteista, ajattelusta, oppimisesta ja tarpeista sekä koko lapsiryhmästä. Pedagogisella dokumentoinnilla on useita tehtäviä. Pedagogisen dokumentoinnin, esimerkiksi valokuvien, avulla teemme varhaiskasvatuksen työtapoja näkyväksi huoltajille. Tämä lisää huoltajien tietoisuutta oman lapsensa varhaiskasvatuksesta ja sitä kautta vahvistaa heidän osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa. Pedagoginen dokumentointi toimii myös ryhmän ”yhteisenä muistivarastona”, kun tallennamme esimerkiksi videoiden avulla yhteisiä tapahtumia, projekteja, retkiä ym unohtamatta arjen arvokkaita hetkiä. Dokumenttien, esimerkiksi projektiseinän, avulla tiimi voi pysähtyä arvioimaan ja kehittämään omaa toimintaa ja työtapoja. Jokainen yksikkö ja tiimi valitsee omaan ryhmäänsä sopivat pedagogisen dokumentoinnin tavat. Erilaiset teknologiset välineet ja digitaaliset sovellukset tuovat pedagogiseen dokumentointiin paljon kiinnostavia tapoja ja välineitä. Pyrimme jatkuvasti vahvistamaan henkilöstön digi-osaamista sekä koulutuksen että työyhteisöissä tapahtuvan osaamisen jakamisen kautta

Pedagogisen dokumentoinnin tapoja ja muotoja:

- valokuvat lapsista ja lapsiryhmästä
- muistiinpanot ja havainnot lapsista ja lapsiryhmästä
- kasvun kansio
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- lasten itse tekemät piirustukset, taideteokset, mediasisällöt
- lasten sepittämät jutut, sadut, lorut
- hymynaama-arviot (lapset)
- ryhmän projektiseinä, ”elämänseinä”
- ryhmän viikkovideo
- kuukausikirjeet huoltajille
- ryhmän tiedote erilaisia sovelluksia hyödyntäen
- huoltajien whats up-ryhmät
- ryhmän vasu, toimintasuunnitelma

8. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

OPPIMISEN ALUEET:

Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten **kielellisten taitojen** ja **valmiuksien** sekä **kielellisten identiteettien** kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen. Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Lasten kielen kehityksen keskeiset osa-alueet varhaiskasvatuksessa:

- **Vuorovaikutustaitojen** kehittymisen kannalta lasten kokemukset kuulluksi tulemisesta ja siitä, että heidän aloitteisiinsa vastataan, ovat tärkeitä.
- Tuemme **kielen ymmärtämisen taitoja** runsaan kielellisen mallintamisen avulla. Johdonmukainen toiminnan sanallistaminen ja keskusteleminen tukevat lasten sanavarannon kehittymistä. Tarvittaessa käytämme kuvia, esineitä ja tukiviittomia.
- Seuraamme ja ohjaamme **puheen tuottamisen taitojen** kehittymistä. Rohkaisemme lapsia puhumaan eri tilanteissa sekä aikuisten että toisten lasten kanssa.
- Ohjaamme **kielen käyttötaitoja** ja pohdimme kielen käyttöä yhdessä lasten kanssa eri tilanteissa. Tavoitteena on tilannetietoisien kielen käytön vahvistuminen.
- Lasten kielellinen ilmaisu monipuolistuu, kun heidän **kielellinen muistinsa** ja **sanavarantonsa** laajenee. Lähiympäristön eri kielten havainnointi tukee lasten **kielitietoisuuden kehittymistä**.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

- Kehitämme kielitietoisuutta lauluin ja loruin. Huomioimme ryhmässä käytössä olevat eri kielet esimerkiksi ruotsi, englanti ja mahdolliset muut
 - Rohkaisemme lasta käyttämään ja vaalimaan Tornionlaakson murretta
 - Rikastutamme sanavarastoa mm. satujen ja keskustelujen kautta. Loruilu-, laulu, satu- ja porinatuokioita pidämme viikoittain
 - Hyödynnämme kirjastopalveluita (kirjasto/ kirjastoauto)
 - Kehitämme ja vahvistamme lasten ilmaisutaitoja esimerkiksi roolileikkien ja draaman avulla.
 - Harjoittelemmme kuuntelemisen taitoja esimerkiksi saduttamalla (satunopat, kuvakerronta) Lueimme kirjoja päivittäin.
 - Herättelemme monilukutaitoa arjessa; kirjaimet, numerot, logot, kuvat
-
-

Vuorovaikutus-
taidot

Kielen
ymmärtämisen
taidot

Puheen
tuottamisen
taidot

Kielen
käyttötaidot

Kielellinen
muisti ja
sanavaranto

Kieli-
tietoisuus

KEHITTYVÄT KIELELLISET IDENTITEETIT

Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten **musiikillisen, kuvallisen** sekä **sanallisen** ja **kehollisen ilmaisun** kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Musiikillinen ilmaisu:

- Ohjaamme viikoittain musiikkikasvatusta, joka perustuu itse tuotetulle musiikille ja äänelle, levyiltä tai tabletilta tulevaa musiikkia voi käyttää tukena
- Tutustumme erilaisiin soittimiin, mukaan lukien kehonsoittimet. Soittimet ovat lasten saatavilla, aikuisen valvottavissa. Jokaisessa ryhmässä tulee olla perussoittimet; kapulat, rytmimunat, triangeli ja kulkuset. Lisäksi talossa tulisi olla muita soittimia. Soittimia teemme myös yhdessä lasten kanssa.
- Tapaillemme rytmejä ja leikimme laululeikkejä.
- Osallistumme musiikkitapahtumiin/ konsertteihin ja hyödynnämme päiväkotivierailuja mahdollisuuksien mukaan.
- Laulamme ja lorutteleemme joka päivä lasten kanssa, erityisesti siirtymätilanteissa ja mahdollisissa odotushetkissä.
- Lasten kanssa kuuntelemme erilaista musiikkia ja opettelemme itse tuottamaan musiikkia.

Kuvallinen ilmaisu:

- Tutustumme erilaisiin välineisiin, materiaaleihin ja tekniikoihin, oppimisympäristöinä niin sisä- kuin ulkotilat. Käytämme myös luonnonmateriaaleja.
- Annamme lasten kokea elämyksiä kuvallisen ilmaisun parissa. Taiteellisessa kokemisessa itse tekeminen, sen yllätyksellisyys ja sen tuottama ilo ovat tärkeitä, ei niinkään tuotos.
- Teemme yhteistyötä Aineen taidemuseon, kansalaisopiston sekä muiden mahdollisten yhteistyötahojen (esim. paikalliset taiteilijat) kanssa.
- Mahdollistamme lapselle osallistumisen ja oman luovan työskentelyn.
- Lapsella on saatavilla välineistöä, jotta hän voi piirtää, maalata, leikata, liimata ja tehdä käsillään erilaisia töitä.
- Otamme toimintaan mukaan kolmiulotteisen työskentelyn. Esim. muovaileminen erilaisilla massoilla, jotka kehittävät avaruudellista ajattelua ja luovuutta.

Sanallinen ilmaisu:

- Pidämme lasten kanssa porinatuokioita. Esimerkiksi "aamupiirit", ruokapöytäkeskustelut, pukemistilanteet, WC käynnit erityisesti pienten kanssa.
- Vahvistamme lasten tunnetaitoja hyödyntämällä valmiita aineistoja. Esimerkiksi Piki ja Vahvuusvaris sekä erilaiset tunnekortit
- Kehitämme vuorovaikutustaitoja draaman keinoin. Kannustamme ja rohkaisemme lasta ilmaisemaan itseään arjen tilanteissa. Nukketeatteri, varjoteatteri, pöytäteatteri ja muu esiintyminen kannustavat lasta luovaan toimintaan.

- Luemme kirjoja, katsellemme kuvia niistä ja keskustelemme kirjan tapahtumista. Kirjat ovat esillä, osana oppimisympäristöä.

Kehollinen ilmaisu:

- Ohjaamme lasta suhtautumaan omaan kehoon myönteisesti. Rohkaisemme heitä ilmaisemaan itseään myös kehollaan. Tuemme lasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan, ne muodostavat perustan hänen minäkuvalleen.
- Mahdollistamme luovan liikkumisen ja kehollisen ilmaisun eri oppimisympäristöissä; tanssi, draama, satuliikunta, jumppa, kontaktileikit, satuhieronta jne.
- Kohtaamme lapsen ja lapsen tarpeet sukupuolisensitiivisesti, sallivasti ja yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo huomioiden; pidämme esim. roolivaatteet lasten saatavilla

Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään **eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista.**

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Eettinen ajattelu, katsomuskasvatus:

- Sisällytämme eettisen kasvatuksen kaikkeen toimintaan. Sen tehtävänä on perusturvallisuuden luominen ja lapsen kasvaminen tasapainoiseksi yksilöksi. Lapsi saa tunteen siitä, että hänen ajatuksensa ovat tärkeitä.
- Tunnekasvatus arjen erilaisissa tilanteissa - tunteiden nimeäminen, tunnistaminen, ilmaiseminen sekä tunteiden ja tekojen erottaminen. Hyödynnämme valmiita, tarjolla olevia tunnetaitoaineistoja. Pohdimme lasten kanssa rakentavia ristiriitojen ratkomistapoja, hyviä tapoja. Erilaisten kokemusten ja pohdintojen avulla lapselle kehittyy kyky ymmärtää hyvän ja pahan, oikean ja väärän ero.
- Varhaiskasvatus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumatonta. Otamme toiminnassa huomioon lapsiryhmän lasten eri kulttuuritaustat ja katsomukset, ohjaamme itsen ja toisten kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Jokaisen perheen kulttuuria ja katsomusta kunnioitamme.
- Lasten kanssa tutustumme erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia on huomioida toimintavuoden aikana suomalaisen kulttuuriin kuuluvat juhlapyhät.
- Teemme yhteistyötä huoltajien ja esim. seurakunnan kanssa. Pyydämme huoltajia kertomaan omasta kulttuuristaan, ruokailukulttuuristaan ja juhlapäivistään lapsille.

Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:

- Mennyt aika - Kalevalan päivä, perinneleikit, mahdolliset isovanhempien vierailut ja museokäynnit.
- Toimintavuoden aikana tutustumme Tornion seudun paikallisiin piirteisiin/ tapahtumiin esim. jokimaisemat, Ruotsin rajan läheisyys, lähiympäristöön tutustuminen.
- Suomen historiaan tutustuminen lapsilähtöisesti.
- Tuleva-aika - osallistamme lapset toiminnan suunnitteluun erilaisin tavoin. - Maakuntamuseon palvelut

Kulttuuriperintö:

- Juhlapäiviin kuuluvat kulttuuritapahtumat huomioimme toiminnassa. Esimerkiksi isänpäivä, itsenäisyyspäivä, joulukuukaus, ystävänpäivä, laskiainen, kalevalanpäivä, pääsiäinen, äitienpäivä sekä liputuspäivät.
-
-
-

Mediakasvatus:

- Hyödynnämme mediaa dokumentoinnin ja lapsia kiinnostavan tiedon hakemisen välineenä.
- Tutkimme asioita yhdessä lasten kanssa.
- Pyrimme ajanmukaistamaan varhaiskasvatuksen välineistöä määrärahojen puitteissa.
- Mediakasvatusmateriaalia löytyy mm.
 - o Mediakasvatusseura ry – Tietoa mediakasvatuksesta ja materiaalia sen toteuttamiseen
 - o Mediataitokoulu – Tietoa, tutkimusta ja tehtäviä mediakasvatuksesta ja median ilmiöistä
 - o MLL – Materiaalia varhaiskasvatuksen tueksi
 - o KAVI- kansallinen audiovisuaalinen instituutti – Mediakasvatuksen asiantuntijaviranomainen. Edistää mediakasvatuksen yhteiskunnallista asemaa.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Ohjaamme lapsia tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten **matemaattisen ajattelun** kehittymistä sekä vahvistaa myönteistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös **ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta**. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Matemaattisen ajattelu:

- Innostamme arjen tilanteiden ja leikin kautta lapsia havainnoimaan ja tutkimaan, toiminta- ja oppimisympäristön muotoja, kokoja, värejä, numeroita jne (esimerkiksi kauppaleikki ja ruokailutilanteet)
- Avaamme matemaattisia käsitteitä -lukumääriä, lukujonoja, enemmän-vähemmän vertailu jne. pelien ja leikkien kautta, kannustimena esim. pelipassi, pelitarrat.

Ympäristökasvatus:

- Tutustumme lähiympäristöön esim. tehdään tutustumiskäyntejä lähialueiden eläinlaitoihin.
- Hyödynnämme muun muassa Metsä-Mörri- aineistoa.
- Tutkimme luontoa ja luonnon ilmiöitä, keräämme luonnonmateriaaleja, havainnoimme vuodenaikojen vaihtelua.
- Kannustamme kestävään kehitykseen esim. kierrätykseen

Teknologiakasvatus:

- Tutkimme, kokeilemme ja rakennamme maailmaa yhdessä lapsen kanssa teknologiaa hyödyntäen ja kannustamme heitä luovuuteen.
 - Käytämme monipuolisesti digitaalisia välineitä ja hyödynnämme digikoulutuksissa saatuja taitoja. Jaamme osaamistamme koko varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken.
-
-
-
-
-

Kasvan, liikun ja kehityn

Kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueeseen sisältyy **liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen** liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Liikkuminen:

- Tornion varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus (varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti).
- Liikkuminen on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Huolehdimme että lapsen liikkuminen on sisäänrakennettuna hoitopäivään, osana tavallista arkea.
- Jokaisessa yksikössä on nimetty liikuntavastaava
- Hyödynnämme varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori Marja Tiluksen ammattitaitoa päiväkodin ja yksittäisten ryhmien liikkumisen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.
- Toimintavuonna saamme projektirahoitusta (Lissää liikuntaa) jonka tarkoituksena on edistää lasten ja vanhempien yhteistä liikkumista varhaiskasvatuksen ulkopuolella

- Teemme yhteistyötä huoltajien kanssa, lisäämme lasten ja vanhempien osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, esim. yhteiset toiminnalliset vanhempainillat
-
-
-

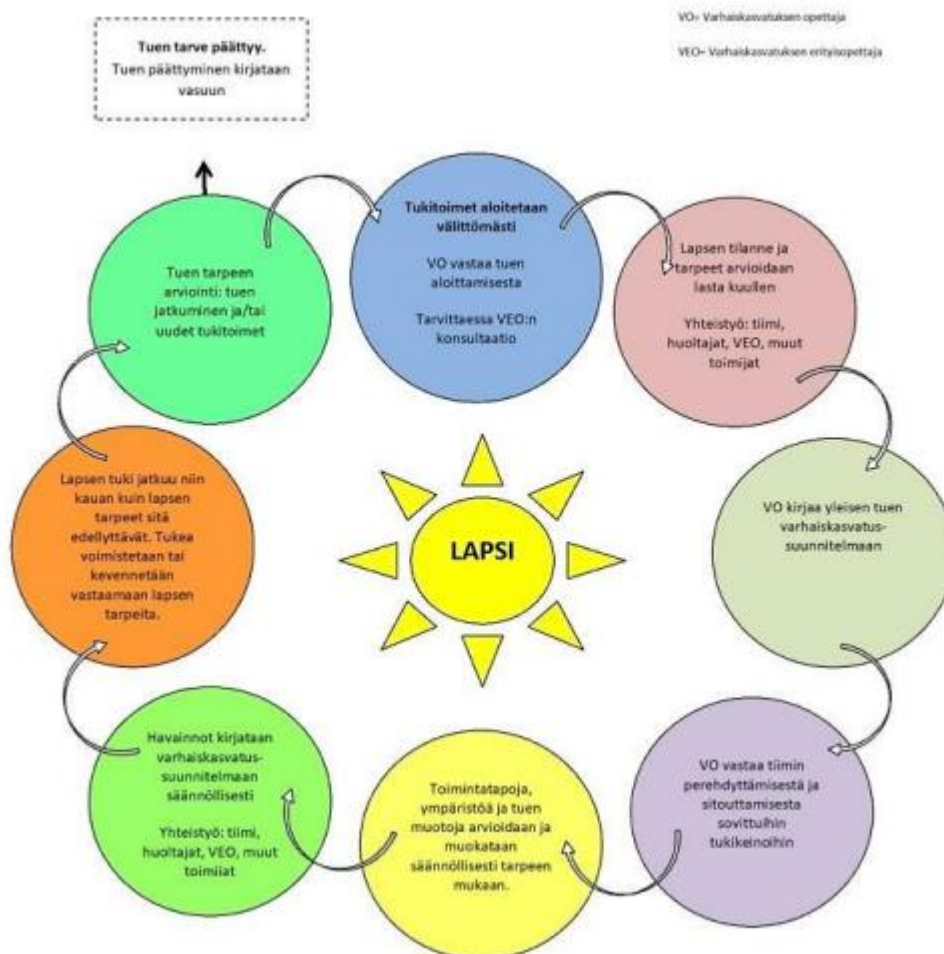
Ruokakasvatus:

- Lapsen lautaselle laitamme tarjolle kaikkea, mitä ruokailussa tarjolla. Ruokatuotteet asetellaan lautaselle siten, että lapsi pystyy erottamaan eri ruoka-aineet ja tutustuu puhtaisiin makuihin. Emme pakota lasta maistamaan eikä syömään. Positiivisella puheella kannustamme maistelemaan myös uusia makuja. Pienille lapsille mahdollistamme ruokaan tutustumisen sormiruokaillen.
 - Keskustelemme lasten kanssa ruoasta, mistä sitä saa (mahdollinen lähiruoka), ja ruoan tarpeellisuudesta terveydelle.
 - Luomme positiivisen asenteen ruokaan ja ruokailutilanteisiin. Aikuisen esimerkki on tärkeä, siksi jokainen ryhmän aikuinen ruokailee lapsiryhmässä.
 - Ohjaamme lapsia auttamaan toisia, tarjoamaan ruoka ja keskustelemaan ruokapöydässä rauhallisesti. Hyvät tavat kuuluvat ruokapöytään.
 - Varhaiskasvatuksessa suositaan vähäsokerista ruokavaliota. Lasten syntymäpäiviä juhlietaan varhaiskasvatuksessa ilman herkkuja. Mietimme myös muiden juhlien tarjoiluja terveellisyyden näkökulmasta.
 - Huolehdimme erityisesti allergisten lasten osalta heille sopivasta ruokavaliosta. Teemme jokaiselle allergiselle lapselle henkilökohtaisen "ruokakortin", jossa lukee kielletyt ruoka-aineet.
-
-

Terveys ja turvallisuus:

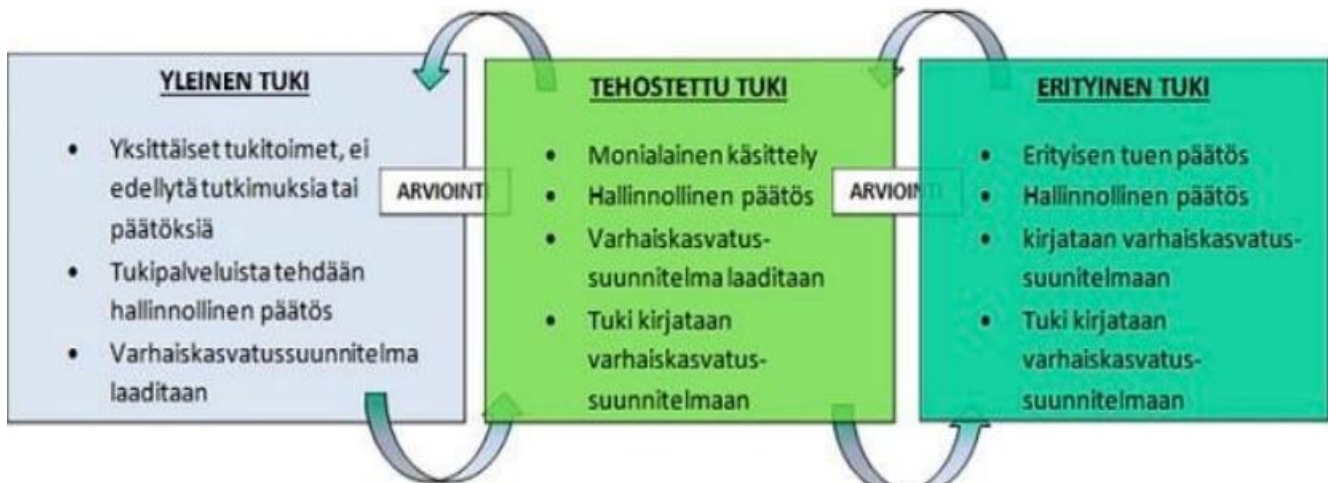
- Opastamme lapsia huolehtimaan hygieniasta. Harjoittelempa käsienpesua aikuisen kanssa yhdessä, jotta siitä muodostuu säännöllinen tapa esim. wc-käyntien ja ruokailun yhteydessä. Ruokailun jälkeen otetaan xylitol-pastillit. Tällä hetkellä lasten huoltajat huolehtivat pastillien hankkimisesta lapsilleen.
- Selitämme lapsille ja vanhemmille levon merkityksen terveydelle ja kasvulle.
- Isompien lasten kanssa voimme sopia pelisäännöt lepoa koskien, näin lisäämme lapsen osallisuutta oman arkensa suunnittelussa. Lapsi voi nukahtaa ja herätä omaa tahtia, jolloin jokaisen lapsen yksilöllinen unen ja levon tarve toteutuu.
- Lapsille, jotka eivät tarvitse päiväunia, järjestämme lepoetken päivällä n. puoli tuntia. Lepoetkellä lapsi kuuntelee aikuisen lukemaa satua. Vaihtoehtoisia tapoja lepoetkelle ovat mm. satuhieronta, rauhallisen musiikin kuuntelu ja rentoutusharjoitukset. Lepoetki voidaan järjestää myös eri paikassa kuin päiväunia nukkuvien lepo riippuen tila- ja henkilöstöressurssista.
- Lasten kanssa keskustelemme toimintakauden aikana liikenneturvallisuudesta ja harjoittelempa liikennesääntöjä leikeissä ja poistuttaessa päiväkodin pihalta esimerkiksi retkille.
- Puemme turvaliivit lapsille aina päiväkodin pihalta poistuttaessa. Ulkoilun aikana käytämme tarpeen vaatiessa turvaliivejä.

9. TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET-KOLMIPORTAINEN TUKI

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty. Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ehkäistään lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä riskiä syrjäytyä. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet. Lasta kuullaan lapsen ikä ja kehitys huomioiden. Varhaiskasvatuksessa tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. Lapsen tarvitsema tuki ja toimenpiteet kirjataan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Tuen tarpeen arviointi, tuen antaminen sekä toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnkuviansa ja vastuidensa mukaan.

Pedagogiset tuen muodot

- varhaiskasvatuspäivän rakenteeseen ja päivärytmiin liittyvät ratkaisut
- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- tarvittavat erityispedagogiset menetelmät
- vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, esimerkiksi viittomien ja kuvien käyttö
- käytännöt, miten lapsi pääsee osalliseksi vertaisryhmän toimintaa, esimerkiksi esteettömyyden huomiointi.

Rakenteelliset tuen muodot

- tuen toteuttamiseen liittyvän osaamisen ja erityispedagogisen osaamisen vahvistaminen
- henkilöstön mitoitukseen ja rakenteeseen liittyvät ratkaisut
- lapsiryhmän kokoon ja ryhmärakenteeseen liittyvät ratkaisut
- tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä apuvälineiden käyttö
- pien- tai erityisryhmä tai muu tarvittava ryhmämuoto
- varhaiskasvatuksen erityisopettajan osa- tai kokoaikainen opetus tai konsultaatio.

Hoidolliset tuen muodot

- perushoitoon, hoivaan ja avustamiseen liittyvät menetelmät
- terveydenhoidolliset tarpeet, esimerkiksi lapsen pitkäaikaissairauksien hoitoon, lääkitykseen, ruokavalioon ja liikkumiseen liittyvä avustaminen ja apuvälineet.

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa
- lapsen tuen toteuttamisen vastuut
- erityisasiantuntijoiden palvelujen käyttö
- sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio
- mahdollisten kuljetusten järjestelyt ja vastuut.

Tuen vaikuttavuuden arviointi

- tuen tarpeen, riittävyyden ja toteutumisen seuranta
- tukitoimien vaikutusten arviointi, arvioinnin perusteella tehtävät johtopäätökset ja toimenpiteet sekä arviointiajankohdat

PEDAGOGINEN	RAKENTEELLINEN	HOIDOLLINEN
<ul style="list-style-type: none"> • Visuaalinen tuki esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ kuvallinen päiväjärjestys, selkeä struktuuri ○ toiminnanohjaukuvat (ensin, sitten, sen jälkeen) ○ leikinohjaukuvat ○ liikennevalot • Oppimisympäristön muutokset esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ joustava ryhmittely (pienryhmät) ○ ympäristön selkiyttäminen ○ Apuvälineet esim. Time Timer, aktiivisyyny, keskittymisvälineet, painotyyny • Vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät käytössä säännöllisesti esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ tukiviittomat ○ henkilökohtainen kuvallinen tuki 	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollinen henkilöstön lisäresurssi • Ryhmän koon/rakenteen huomiointi • Henkilöstön erityispedagogisen osaamisen vahvistaminen • Tulkitsemis- ja avustamispalvelut • Erityisopetus tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatiotuki <ul style="list-style-type: none"> ○ Samanaikaisopetus, pienryhmätoiminta ja yksilöohjaus 	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen terveydenhoidolliset tarpeet <ul style="list-style-type: none"> ○ Pitkäaikaissairauksien hoitoon, lääkitykseen, ruokavalioon ja liikkumiseen liittyvät avustamisen tarpeet ja apuvälineet ○ Esteettömyys huomioidaan • Yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa • Lapsen lääke- tai sairaudenhoito <ul style="list-style-type: none"> ○ Lääkehoito-suunnitelma

Tornion varhaiskasvatuksessa on käytettävissä varhaiserityisopettajien ja puheterapeutin palvelut. Lisäksi on mahdollisuus hankkia muita lapsen kehityksen tueksi tarpeellisia palveluita ostopalveluina.

Lapsen kasvun, opetuksen ja hoidon tukemiseksi tehdään tarvittaessa monialaista yhteistyötä eri asiantuntijoiden kanssa. Tuen asioissa korostuu huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkitys.

10. PEDAGOGISEN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointi tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Arvioinnin perusteeksi olemme nostaneet toimintavuonna 2022-2023 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset-julkaisusta kolme indikaattoria.

Johtamiseen pedagogisen toiminnan tasolla liittyy indikaattori nro 15: **Varhaiskasvatusyksikön johtaja vastaa yksiköidensä pedagogiikan tavoitteellisesta ja suunnitelmallisesta johtamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä sekä henkilöstön työssä oppimisen mahdollistamisesta. Pedagogiikan johtaminen toteutuu varhaiskasvatuksen opettajien tuella ja koko henkilöstöä osallistaen.**

Vertaisvuorovaikutukseen ja ryhmän ilmapiiriin liittyy indikaattori nro 18: **Henkilöstö ja lapset yhdessä muodostavat oppijoiden yhteisön, jossa kaikkien lasten mielekäs osallistumisen toimintaan toteutuu. Henkilöstö tukee lasten ryhmätoimintaa ohjaten ja esimerkkiä antaen.**

Henkilöstön keskinäiseen vuorovaikutukseen ja monialaiseen yhteistyöhön liittyy indikaattori nro 22: **Henkilöstö rakentaa luottamukseen, arvostukseen ja kunnioitukseen perustuvaa ammatillista vuorovaikutusta osana varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria.**

Varhaiskasvatuksen arviointia toteutetaan läpileikkaavasti joka tasolla alkaen yksittäisestä lapsesta ja perheestä ja edeten varhaiskasvatuksen arviointiryhmään.

Arvioinnin askeleet:

- Lapset osallistuvat toiminnan arviointiin ikätasoisesti.
- Huoltajille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuus osallistua toiminnan arviointiin.
- Tiimit arvioivat ja kehittävät omaa toimintaansa tiimipalaverissa.
- Jokaisessa yksikössä arvioidaan ja kehitetään yksikön toimintaa johdonmukaisesti.
- Vuosittaisissa kehityskeskusteluissa esimiehen kanssa jokainen työntekijä arvioi omaa ammatillista kehitystään.
- Esimiehet kokoontuvat säännöllisesti johtajien peda-tiimiin, jossa luodaan, arvioidaan ja kehitetään koko kaupungin yhtenäisiä pedagogisia linjauksia.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu Tornion varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteisiin kokoontumisiin nk vakakahviloihin
- Varhaiskasvatuksen arviointityhmä kokoontuu säännöllisesti arvioimaan ja kehittämään koko kaupungin varhaiskasvatusta yhteisten arvojen ja periaatteiden pohjalta.

VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGINEN VUOSIKELLO

KOKO TOIMINTAVUODEN AJAN

- Tornion varhaiskasvatuksen toimintavuosisuunnitelman toteuttaminen
- varhaiskasvatuksen toimintaympäristön arviointi ja muokkaus
- lapsihavainnointi
- pedagoginen dokumentointi

ELOKUU

- lapset tutustuvat mahdolliseen uuteen päivähoitopaikkaan/ ryhmäänsä vanhempien kanssa
- aloituskeskustelulomake
- Varhaiskasvatuksen kehittäminen:
 - varhaiskasvatuksen toimintakauden suunnitelma syksyille
 - tiimisopimus
 - varhaiskasvatuksen toimintaympäristön suunnittelu (vo,vh)
 - turvallisuussuunnitelman päivitys (joht, vo,vh, koko talo) o kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma (*joht, koko talo*)
- perehdytys uusille työntekijöille/lapsille mm. turvallisuudesta (joht, ryhmä)
- tutustumiskäynnit uusille lapsille/perheille (vo,vh)
- kysely: lasten toiveet vasuun (vo,vh)

SYYSKUU

- ryhmävasun aloittaminen
- kysely syysloman hoidontarpeesta (joht)
- vanhempainilta (joht.)/toimintailta
- tuttujen lasten vasu-keskustelut alkavat ja uusien lasten kuukauden sisällä hoidon alkamisesta (vo)

LOKAKUU

- tiimisopimuksen arviointi ja päivittäminen

MARRASKUU

- kysely joululoman hoidontarpeesta (joht)
- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)

JOULUKUU

- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)
- työhyvinvointikysely
- joulujuhla/muu joulutapahtuma (vo,vh)

TAMMIKUU

- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)
- lasten kuuleminen (vo)
- arviointi- ja suunnitteluiltapäivä

HELMIKUU

- kysely talviloman hoidontarpeesta (joht)
- esiopetukseen haku
- vuoden hankintojen suunnittelu

MAALISKUU

- hiihtoloma
- vasukeskustelut
- aktiivista toiminnan aikaa
- palaute- ja kehittämiskysely huoltajille (joht)

HUHTIKUU

- lasten itsearviointi (vo,vh)
- kesäajan hoidontarpeen kysely (joht)
- erityisen tuen tarpeen ja avustamisen hakemukset tehty (veo,vo, huoltajat)
- kesälomien suunnittelu
- kesäpäivystyksen suunnittelu alkaa
- vasukeskustelut jatkuu

TOUKOKUU

- yksikön toiminta/lukuvuossuunnitelman arviointi
- 5v. lapsista tiedonsiirtolomake/palaveri eskariinmenijöistä (veot)
- henkilökunnan sijoittelu seuraavaksi toimikaudeksi
- lapsiryhmien muodostuminen
- Lapsen vasujen arviointi- ja tiedonsiirtopalaverit tarvittaessa (vo/veo,vh, huoltajat)
- esiopetukseen tutustuminen

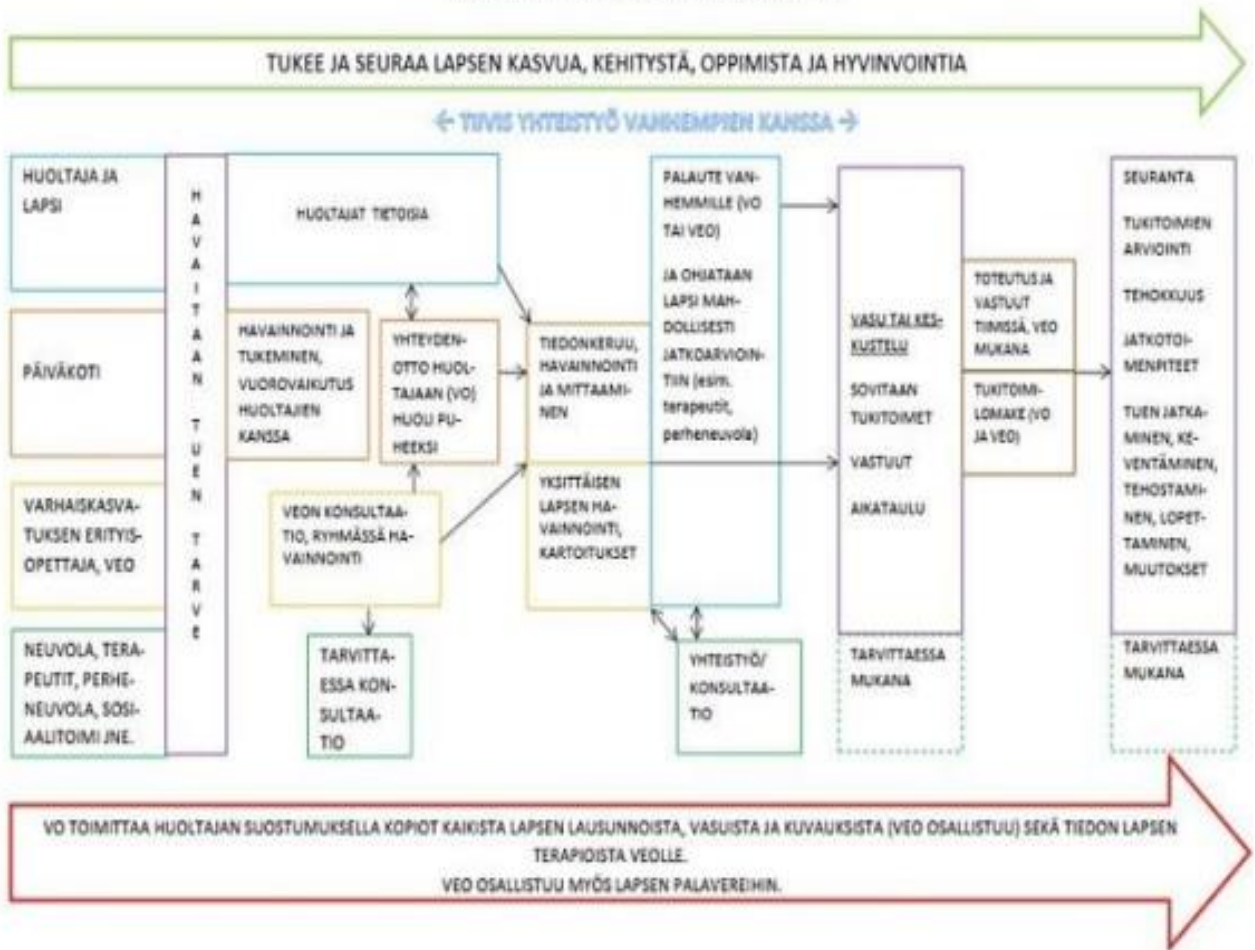
KESÄKUU

- uudet lapsiryhmät syksyille tiedossa (joht)
- uusien lasten tutustuminen

HEINÄKUU

- kesän ajan hoito keskitetysti Putaan vuoropäiväkodilla ja tarvittaessa toisessa yksikössä
- päivystyksen aikana kaikkien ympäristön mahdollisuuksien hyödyntäminen

TUEN PROSESSI VARHAISKASVATUKSESSA

Liite 2

Liite 3

ARVIOINNIN VUOSIKELLO

- Koko toimintakauden ajan arvioidaan omassa tiimissä toimintaa viikoittain/kuukausittain
- Toimintakauden 2022-2023 aikana tehdään kyselyt liittyen painopistealueisiin: lapsille ja henkilöstölle syksyllä ja keväällä, vanhemmille webropol-kyselyn avulla keväällä

ELOKUU

- Suunnitteluiltaapäivä: yksi aiheista arviointi

SYYSKUU

- Henkilöstön itsearviointi (Varhaiskasvattajan itsearviointilomake)

LOKAKUU

- Painopistealueisiin liittyvä kysely lapsille ja henkilöstölle

MARRASKUU

- Hymynaama- kysely lapsille (Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus)

JOULUKUU

- Arviointia syksyn toiminnasta ryhmittäin/yksiköittäin

TAMMIKUU

- Suunnitteluiltaapäivä: yksi aiheista arviointi

HELMIKUU

MAALISKUU

- Vanhemmille kysely painopistealueista

HUHTIKUU

- Painopistealueisiin liittyvä kysely lapsille ja henkilöstölle

TOUKOKUU

- Arviointia kevään toiminnasta ryhmittäin/yksiköittäin
- Henkilöstön ja lasten arviointi kuluneesta toimintakaudesta

**PROSESSIKUVAUKSET NEUVOLAN KANSSA
YHTEISTYÖSSÄ TEHTÄVISTÄ 2- JA 4 - VUOTIAAN
NEUVOLA/VASUKESKUSTELUISTA Kaksivuotistapaaminen lapsen kotona**

Etukäteistiedotus:

- Sekä neuvola että varhaiskasvatus tiedottavat perheitä lapsen 2 v syntymäpäivän lähestyessä asiasta
- Pienten ryhmän seinällä myös tiedote asiasta

Ajan sopiminen

- Perhe varaa ajan omasta neuvolasta
- Neuvola ilmoittaa sovitun ajan varhaiskasvatukseen
- Varhaiskasvatus antaa perheelle kasvun mittausohjeet

Tiedonkeruu keskustelun pohjaksi

- Terveystietäjä ja varhaiskasvatuksen opettaja valmistautuvat tapaamiseen joko varaamalla yhteisen ajan ennakoon tai matkalla perheen luokse

2- vuotiskeskustelu

- Terveystietäjällä päävastuu keskustelun ohjauksessa
- Keskustelun tarkoituksena yhteinen arvio lapsen kehityksestä ja kasvusta sekä lapsen ja perheen hyvinvoinnista. Perheen hyvinvointiin liittyvien voimavarojen ja mahdollisten riskitekijöiden tunnistaminen ja puheeksi otto

4-vuotiaan vasukeskustelu päiväkodissa

Etukäteistiedotus:

- Varhaiskasvatus 4 v vasuaikaa sovittaessa
- Neuvola tiedottaa 3 -vuotisneuvolan yhteydessä ja neuvolakortin info-osassa

Ajan sopiminen:

- Päiväkoti sopii ajan perheen kanssa noin 3 viikon päähän, mielellään aamuaika klo 8-9
- Päiväkoti ilmoittaa terveystietäjälle ajan soittamalla tai laittaa tekstiviestillä soittopyynnön
- Mahdollisten muiden henkilöiden osallistuminen vanhempien luvalla, esim. perhetyö, terapeutit

Tiedonkeruu keskustelun pohjaksi:

- Varhaiskasvatuksessa lapseen liittyvä tiedonkeruu, mukaan lukien lapsen kuuleminen
- mahdollinen käytettävä päiväkotikohtainen, vapaamuotoinen kysely ennakoon vanhemmille lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista

4- vuotisvasukeskustelu:

- Varhaiskasvatuksen opettajalla päävastuu keskustelun ohjauksessa
- Terveystietäjä tuo oman asiantuntijaroolinsa mukaisen tiedon riippuen siitä onko laajennettu 4- vuotisneuvolatarkastus jo tehty
- Lapsen mukanaolo suositeltavaa ainakin osan ajasta
- Keskustelun päätarkoituksena vasun mukainen lapsen kehityksen ja kasvun tukeminen

VARHAISKASVATUKSEN ALOITUS

ALUEJOHTAJA

- Soittaa perheelle ja kertoo varhaiskasvatuspaikan saannista
- Lähettää perheelle hoitopaikkavahvistuksen ja aloituskeskustelulomakkeen sähköpostilla
- Tiedottaa uusia perheitä hoitoaikojen ilmoittamisesta yms.
- Tiedottaa ryhmää uudesta lapsesta

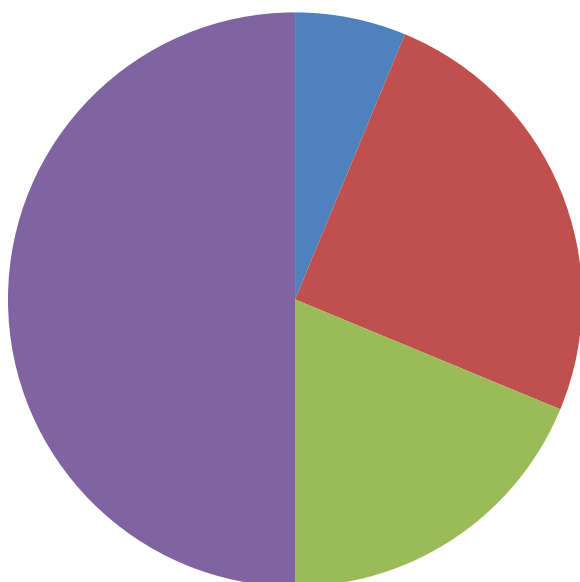
PERHE

- Täyttää aloituskeskustelulomakkeen
- Ottaa yhteyttä lapsensa ryhmään ja sopii ensimmäisen tapaamisen mielellään ilman lasta

RYHMÄN HENKILÖSTÖ

- Saatuaan tiedon uudesta lapsesta, ryhmän henkilöstö sopii keskenään kuka ottaa vastuun tutustuttamisesta
- Vastuuihminen katsoo valmiiksi aloituskeskusteluajan sekä sopivia tutustumisaikoja ilmoitettavaksi vanhemman ottaessa yhteyttä

Tiimipalaverikello

- Kuulumiset osastolta: jokainen saa lyhyesti kertoa mielessä olevat asiat, kiitokset ja kehitystarpeet
- Tiedon jakaminen: Missä mennään? ryhmävasu, kasvun kansiot, leikkiympäristöt, teema/projekti?
- Arviointi ja kehittäminen: pedagogisen toiminnan tarkastelua, lapsiryhmän ja tiimin toiminnan arviointimittarien tulokset, toiminnan kehittäminen
- Seuraavan viikon suunnittelu: työnjako ja sitoutuminen

KUN HUOLI HERÄÄ- toimintaohje

1. Keskustele AINA ensin huoltajan kanssa huolesta.
 - Huoltajan kanssa KARTOITETAAN TUKITOIMET
 - Tehdään KIRJALLINEN suunnitelma, miten huoleen tartutaan (VEO, perheneuvola, perhetyö, lasten psykiatria, toimintaterapia, puheterapia tms.)
 - Kirjallinen suunnitelma voi olla lapsen vasuun kirjattuna tai erillinen liite
 - Jos on tarpeen, tehdään yhteydenotto sosiaalihuoltoon
 - SOVITAAN uusi keskusteluaika, jolloin tarkistetaan miten suunnitelma on toteutunut

2. Jos suunnitelma ei ole toteutunut, arvioidaan tilanne uudelleen. Konsultoidaan tarvittaessa seuraavia yhteistyötahoja:

Varhaiskasvatuksen työntekijä voi konsultoida

- Lasten psykiatrian palveluohjaus
- Neuvola (oman alueen neuvolapalvelut)
- Lastensuojelun päivystysnumeroon
- Poliisi

Jos on aikaisemmin ollut huoli tai tapahtuu YLLÄTTÄVÄ laiminlyönti (esim. ei haeta hoidosta eikä saada yhteyttä huoltajaan) SOITA lastensuojelun päivystysnumeroon virka-aikana tai 112 virka-ajan ulkopuolella.

Jos epäilet tai tiedät lapseen kohdistuvan seksuaalista, henkistä tai fyysistä pahoinpitelyä SOITA POLIISIN KONSULTAATIONUMEROON.

Neuvola

- 2- ja 4- vuotisneuvolakäynti ja vasukeskustelu
- Lapsen neuvolakäynnillä erityishuomiota vaativat asiat, esim. ohjaus terapiaarvioon

Puheterapeutti

- Varhaiskasvatuksen puheterapeutti Päivi Huusko p. 040 539 2859
- Äännevirheet
- Puheen viivästyminen

Toimintaterapeutti

- Ylivilkkäus

- Keskittymisvaikeudet
- Motoriset haasteet
- Alueiden VEO:t ottavat yhteyttä yksityisiin toimintaterapeuteihin

Fysioterapeutti

- Kömpelyys
- Kehon toimimattomuus
- Yhteys ensin neuvolaan, jonka kautta voi saada lähetteen fysioterapeutille

Lastensuojelu

- Huoli vanhempien jaksamisesta
- Lapsen fyysinen hyvinvointi esim. puhtaus, ravinnon saanti
- Virikkeetön kasvatus ja olosuhteet
- Lapsen turvallisuus
- Keskustele aina huoltajan kanssa ennen yhteydenottoa

Lasten psykiatrian palveluohjaus

- Lapsen haastava käytös
- Lapsen vetäytyvä/sulkeutunut käytös
- Lapsen huolestuttavat ei iän mukaiset puheet
- Keskustele aina huoltajan kanssa ennen yhteydenottoa

Tärkeintä on se, että olet johonkin viranomaiseen yhteydessä ja pidät yhteyden ottamisen kynnyksen matalana! Kannattaa soittaa ja kysyä neuvoa. Neuvoa voi kysyä pitäen perheen ja lapsen ensin nimettömänä.

